

Wyborcy niezdecydowani na miesiąc przed wyborami

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2023

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Na miesiąc przed październikowymi wyborami do Sejmu i Senatu, postanowiliśmy po raz kolejny przyjrzeć się wyborcom niezdecydowanym¹, którzy mogą odegrać w nich ważną rolę. Zamiar wzięcia udziału w wyborach deklaruje obecnie zdecydowana większość Polaków (83%), ale niemal co czwarty z nich (23%) nie wie jeszcze, na jaką partię oddałby swój głos². To olbrzymia grupa wyborców, którzy mogą potencjalnie zaważyć na wynikach nadchodzącego głosowania.

KIM SĄ NIEZDECYDOWANI WYBORCY?

Podobnie jak w lipcu³, z naszych badań wynika, że wśród wyborców niezdecydowanych przeważają kobiety (55% wobec 45% mężczyzn), choć różnica ta nie jest już tak wyraźna jak wówczas. Jeśli chodzi o wiek, to największy udział w tej grupie mają osoby w przedziale 35-44 lata (23%). Z kolei udział najstarszych badanych jest tutaj dwukrotnie mniejszy niż wśród osób zdecydowanych, na kogo głosować (15% wobec 31%). Niemal połowa wyborców niezdecydowanych mieszka na wsi (45%), co jednak nie odróżnia tej grupy znacząco od respondentów o ustalonych preferencjach partyjnych. Co ciekawe, wśród niezdecydowanych zauważalnie częściej notujemy ankietowanych z wyższym wykształceniem (38% wobec 27% wśród zdecydowanych). Poza tym częściej spotykamy w tej grupie osoby o poglądach centrowych (35% wobec 22% wśród zdecydowanych) lub o niesprecyzowanej orientacji politycznej (23% wobec 7%) i znacznie rzadziej pravicowców (24% wobec 49% wśród wyborców zdecydowanych) – zob. tabelę aneksową 1.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (401) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 4 do 14 września 2023 roku na próbie liczącej 1073 osoby (w tym: 62,7% metodą CAPI, 23,4% – CATI i 13,9% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

² Zob. komunikat CBOS „Preferencje partyjne we wrześniu”, wrzesień 2023 (oprac. B. Roguska).

³ Zob. komunikat CBOS „Wyborcy niezdecydowani”, lipiec 2023 (oprac. J. Scovil).

CBOS

RYS. 1. Charakterystyki socjodemograficzne grupy wyborców o niesprecyzowanych preferencjach partyjnych na tle wyborców zdecydowanych

Odsetki nie sumują się do 100 z powodu zaokrągleń

Podobnie jak w lipcu, możemy stwierdzić, że wyborcy niezdecydowani deklarują zainteresowanie polityką wyraźnie rzadziej od osób o ustalonych preferencjach wyborczych – zob. tabelę 1.

TABELA 1

Badani deklarujący udział w wyborach do Sejmu:	Zainteresowanie polityką		
	duże	średnie	nikłe i żadne
	w procentach		
– mający sprecyzowane preferencje wyborcze	28	52	20
– niezdecydowani	11	47	42

Ponownie też wśród wyborców niezdecydowanych osoby skłaniające się raczej ku opozycji przeważają nad sympatyzującymi z obozem władzy (19% wobec 13%), choć nad obiema tymi grupami dominują zdecydowanie badani niesympatyzujący z żadną ze stron polskiej debaty publicznej (63%) – zob. tabelę 2.

TABELA 2

Badani deklarujący udział w wyborach do Sejmu:	Mówi się, że w polskim społeczeństwie istnieje wyraźny podział na tych, którzy sprzyjają obozowi rządzącemu, i tych, którzy sympatyzują z opozycją. Czy Pan(i) zaliczył(a)by siebie raczej do sympatyków:			
	obozu rządzącego	opozycji	Nie sympatyzuję ani z rządzącymi, ani z opozycją	Trudno powiedzieć
	w procentach			
– mający sprecyzowane preferencje wyborcze	41	27	31	2
– niezdecydowani	13	19	63	5

NA KOGO MOGLIBY ZAGŁOSOWAĆ NIEZDECYDOWANI WYBORCY?

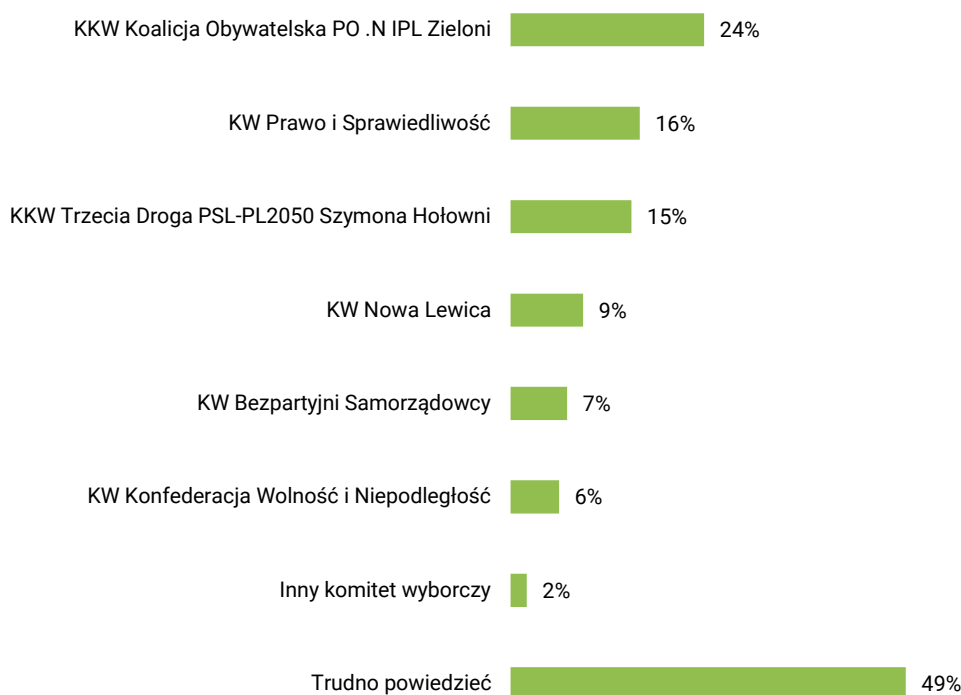
Starając się przewidzieć, na którą stronę mogą ostatecznie przechylić się sympatie niezdecydowanych wyborców, zapytaliśmy ich, który komitet wyborczy w ogóle braliby pod uwagę w nadchodzących wyborach (mogli wybrać maksymalnie dwa). Mniej więcej połowa z nich (49%) znów wybrała odpowiedź „Trudno powiedzieć”. Natomiast wśród pozostałych rozkład preferencji był nieco zbliżony do tego, jaki obserwujemy u badanych o sprecyzowanych preferencjach, choć z pewnymi znaczącymi różnicami. Liderzy pozostali tutaj ci sami, choć warto zauważyć, że – inaczej niż w przypadku wyborców zdecydowanych – odsetek potencjalnych wyborców Koalicji Obywatelskiej (24%) przeważa znacząco nad odsetkiem potencjalnych wyborców koalicji rządzącej (16%). Podobną tendencję

zaobserwowaliśmy w lipcu⁴, ale wówczas przewaga na korzyść KO była mniej wyraźna. Uwagę zwraca też bardzo dobry wynik Trzeciej Drogi (15%), która w tym zestawieniu plasuje się zaledwie o punkt procentowy za Prawem i Sprawiedliwością. W lipcowym pomiarze również znajdowała się na trzeciej pozycji, ale *ex aequo* z Lewicą i z wynikiem ponad dwukrotnie gorszym od PiS. Wreszcie na kolejnych pozycjach plasują się obecnie: Lewica (9%), Bezpartyjni Samorządowcy (7%) i Konfederacja Wolność i Niepodległość (6%).

CBOS

RYS. 2. Który komitet wyborczy brał(a)by Pan(i) pod uwagę w tych wyborach?

ODPOWIEDZI OSÓB WYBIERAJĄCYCH SIĘ NA WYBORY, NIEMAJĄCYCH JEDNAK SPRECYZOWANYCH PREFERENCJI (N=198)

Odpowiedzi nie sumują się do 100%, ponieważ badani mogli wskazać maksymalnie dwa ugrupowania

⁴ Należy zaznaczyć, że w lipcowym badaniu nie pytaliśmy o komitety wyborcze, ale o ugrupowania, a pytanie nie odnosiło się wprost do najbliższych wyborów i brzmiało: „Które ugrupowanie/ugrupowania brał(a)by Pan(i) pod uwagę, gdyby wybory do Sejmu odbywały się już teraz?”. Zob. komunikat CBOS „Wyborcy niezdecydowani”, lipiec 2023 (oprac. J. Scovil).

Wśród wyborców niezdecydowanych przeważają kobiety i najczęściej notujemy w tej grupie osoby w wieku 35–44 lata. Prawie połowa mieszka na wsi. Co ciekawe, dominują wśród nich osoby z wykształceniem wyższym, na ogół kojarzone z bardziej wyrobionymi opiniami politycznymi. Największy udział w tej grupie mają badani wyznający poglądy centrowe. Wyborcy niezdecydowani deklarują zainteresowanie polityką wyraźnie rzadziej od osób o ustalonych preferencjach wyborczych, a aż dwie trzecie spośród nich nie sympatyzuje ani z obozem rządzącym, ani z opozycją. Największe szanse na powiększenie swojego elektoratu o wyborców niezdecydowanych ma Koalicja Obywatelska, a po niej – Prawo i Sprawiedliwość oraz Trzecia Droga.

Opracował

Jonathan Scovil

TABELA 1

		Badani deklarujący udział w wyborach do Sejmu:			Liczba osób
		mający sprecyzowane preferencje partyjne	niemający sprecyzowanych preferencji partyjnych	odmawiający odpowiedzi	
		%	%	%	
Ogółem		100	100	100	882
Płeć	Mężczyźni	49	45	36	416
	Kobiety	51	55	64	466
Wiek	18–24 lata	8	10	8	77
	25–34	14	18	25	138
	35–44	16	23	19	158
	45–54	13	22	23	138
	55–64	17	13	16	142
	65 lat i więcej	31	15	9	229
Miejsce zamieszkania	Wieś	42	45	21	364
	Miasto do 19 999	13	12	19	115
	20 000 – 99 999	19	19	26	172
	100 000 – 499 999	15	10	17	124
	500 000 i więcej mieszk.	11	14	17	107
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	17	7	2	120
	Zasadnicze zawodowe	22	20	15	183
	Średnie	35	35	48	317
	Wyższe	27	38	35	262
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	12	20	31	130
	Średni personel, technicy	5	6	7	48
	Pracownicy adm.-biurowi	6	7	14	58
	Pracownicy usług	8	12	2	79
	Robotnicy wykwalifikowani	10	12	10	93
	Robotnicy niewykwalifik.	3	2		20
	Rolnicy	4	6		41
	Pracujący na własny rach.	3	4	3	28
	Bezrobotni	1	1	1	12
	Emeryci	32	15	15	242
	Renciści	3	2	2	24
	Uczniowie i studenci	5	3	4	41
	Zajmujący się domem i inni	6	9	11	64
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	25	32	36	136
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	21	16	6	91
	sekt. pryw. poza rolnict.	47	42	57	230
	prywatnym gosp. rolnym	7	9		37
Dochody na jedną osobę	Do 1499 zł	12	9	5	98
	Od 1500 zł do 1999 zł	13	12	11	110
	Od 2000 zł do 2999 zł	22	20	16	187
	Od 3000 zł do 3999 zł	14	11	12	116
	4000 zł i więcej	14	15	13	126
	Trudno powiedzieć	10	13	11	93
	Odmowa odpowiedzi	15	20	33	152
Ocena własnych war. mater.	Złe	6	4	5	49
	Średnie	31	32	33	280
	Dobre	63	64	62	553
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	4	4		33
	Raz w tygodniu	39	36	26	329
	1–2 razy w miesiącu	14	15	15	123
	Kilka razy w roku	22	26	28	199
	W ogóle nie uczestniczy	21	18	31	179
Poglądy polityczne	Lewica	22	18	30	184
	Centrum	22	35	28	215
	Prawica	49	24	18	360
	Trudno powiedzieć	7	23	24	97